

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання:
«Стан забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукової
діяльності у Медичному інституті»

Розглянувши питання про стан забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукових досліджень в Медичному інституті (далі – МІ, інститут) та заходи щодо його подальшого розвитку, Вчена рада відзначає, що в підрозділі виконується значний обсяг робіт, спрямованих на вдосконалення організації освітньої діяльності, підвищення якості підготовки фахівців, використання нових форм та методів навчання, підвищення якості методичного забезпечення, на підготовку науково-педагогічних кадрів і розвиток наукових досліджень.

Вищезазначене дало змогу за звітний період отримати наступні позитивні результати:

– у 2019 році ліцензовано бакалаврську освітню програму (ОП) «Екстрена медицина», кваліфікація «парамедик»;

– участь у розробці та реалізації ОП магістерського рівня спільно з ННП «Медичне право» та ЦППО – «Управління та адміністрування в охороні здоров'я»;

– протягом 2018-2019 рр. акредитовано спеціальності «Стоматологія» (спеціаліст), «Фізична культура і спорт» (бакалавр, магістр), «Фізична реабілітація» (бакалавр), «Фізична терапія» (бакалавр), що дозволило започаткувати прийом іноземців на ОП «Стоматологія» та «Фізична терапія»;

– у 2021 році проведено акредитацію освітніх програм «Громадське здоров'я» (бакалавр), «Екстрена медицина» (бакалавр), «Стоматологія» (магістр);

– започатковано вступ на старші курси з нормативним/скороченим терміном навчання випускників фахових коледжів за освітніми програмами «Стоматологія» (магістр), «Педіатрія» (магістр), «Медицина» (магістр, у 2020 році), «Фізична терапія, ерготерапія» (бакалавр), «Екстрена медицина» (бакалавр), «Фізична культура і спорт» (бакалавр);

– частка студентів-іноземців, які навчаються на ОП МІ протягом останніх 4 років складає більше 50% контингенту;

– у 2020 році контингент лікарів-інтернів сягнув майже 250 осіб (зростання у 1,7 разів за останні 3 роки), а на курсах тематичного удосконалення навчалося більше 1000 осіб (зростання у 10 разів за 3 роки);

– здійснюється міжнародна академічна мобільність здобувачів освіти за програмою Erasmus+ (KA1) з університетами м. Фоджи (Італія), м. Плевен (Болгарія) м. Умео, (Швеція), університетом Дуйсбург-Ессен (Німеччина), Варшавським університетом (Польща);

– реалізація проєкту Erasmus+ (KA2) «Innovative Rehabilitation Education - Introduction of new master degree programs in Ukraine» REHAB дозволила

покращити показники мобільності студентів за ОП «Фізична терапія» та залучити навчально-наукового обладнання на суму більше 3 млн. грн.;

– не зважаючи на збільшення переліку ОП інституту, створення нових кафедр, частка викладачів з науковими ступеннями та/або званнями зберігається на достатньому рівні 80,8%; кількість докторів наук досягла у 2021 році 40 осіб;

– кількість викладачів, які мають сертифікат з мовної підготовки рівня B2 збільшилася з 65 у 2018 році до 126 у 2020 році, що складає майже 60% від загальної кількості НПП;

– до викладання залучаються практики сфери охорони здоров'я (60 осіб із 25 медичних установ області);

– в умовах карантину, спричиненого інфекцією COVID-19, було організовано дистанційне навчання за всіма ОП інституту, з пріоритетним використанням платформи MUX СумДУ;

– спостерігається тенденція до зміцнення наукового потенціалу МІ за період 2016-2020 рр. у вигляді зростання чисельності штатних науково-педагогічних працівників зі 170 до 214 осіб, в основному за рахунок випускників аспірантури і залучення вітчизняних та іноземних фахівців. Суттєво (на 25%) зросла кількість докторів наук з 32 у 2016 році до 40 осіб у 2021. З 2-х до 24-х (без аспірантів та студентів) зросла кількість штатних працівників науково-дослідної частини, які беруть участь у виконанні держбюджетних НДР, господарчих договорів, державних і міжнародних грантів. При цьому кількість молодих вчених, що є виконавцями наукових робіт, які фінансуються за кошти державного бюджету зросла із 6 до 59 осіб;

– зміцнено матеріальну базу, яка забезпечує виконання наукових досліджень, зокрема створені нові наукові підрозділи – ЦККНО «Центр біомедичних досліджень» (далі – ЦККНО МІ) та Україно-Шведський дослідницький центр SUMEYA. За 5 років придбано обладнання на понад 11 млн грн та отримано спонсорської допомоги у вигляді сучасного обладнання для центру SUMEYA на суму понад 2,5 млн грн.;

– з 2016 по 2020 рік втричі зросло фінансування за рахунок спеціального фонду (коштів замовників) з 1,6 до 4,7 млн грн., зокрема за рахунок участі у тендерах на виконання медичних діагностичних послуг. Найбільш активними їх надавачами є ЦККНО «Центр біомедичних досліджень» (керівник – Погорелов М.В.), Центр патоморфологічних досліджень (керівник – Романюк А.М.) та Центр SUMEYA (керівник – Москаленко Р.А.). При цьому слід зазначити, що ЦККНО МІ посідає 2-ге місце серед усіх підрозділів СумДУ за обсягами фінансування за рахунок спеціального фонду 3,1 млн грн. (62 % обсягу МІ);

– МІ спільно з факультетом ЕлІТ отриманий проєкт за конкурсом НФД загальним обсягом 12 млн грн. терміном на 3 роки, продовжується виконання проєкту Горизонт-2020 та 2 проєктів за програмою Жан-Моне з науковою складовою;

– обсяг фінансування наукових досліджень за кошти загального фонду зріс у 2020 році до 3,9 млн грн. і забезпечується за рахунок виконання держбюджетних НДР, кількість яких є найбільшою за останні 5 років (8 НДР). У 2020 році отримане фінансування ще за 3 НДР молодіжного та основного конкурсів;

– у 2020 році подано найбільшу кількість заявок на міжнародні проекти (HORIZON-2020, ERASMUS+, DAAD, Fulbright, M-EraNet, Visegrad Scholarship Programme, Mitacs Global Fellowship, National Scholarship Programme of the Slovak Republic, Latvian National Scholarship, CRDF тощо) серед усіх інститутів і факультетів та за весь час існування МІ;

– кількість публікацій у виданнях, які індексуються базами даних Scopus та/або WoS зросла за 5 років у 3 рази і у 2020 році досягла показника 130 публікацій (зокрема, 22% – в журналах, які відносяться до кватилів Q1 та Q2), проте це лише 0,6 публікацій на одного штатного наукового та науково-педагогічного працівника (більше однієї публікації (5,2) на штатного працівника має лише ЦККНО МІ). Представниками МІ опубліковані статті в журналах видавництва Nature (Москаленко Р.А., Линдін М.С.) та журналах, які мають імпаکت-фактор більше 50 (Винниченко І.О. та Приступа Л.Н.);

– у 2020 році МІ прийняв участь в організації Міжнародної конференції «Nanomaterials: Application and properties» та успішно провів модераторську роботу біомедицинської секції. Наукові роботи конференції проіндексовані БД Scopus. Це дозволило поширити нові наукові здобутки на міжнародній арені та підвищити обізнаність наукового загалу з можливостями МІ.

Водночас, вчена рада СумДУ звертає увагу на:

– зменшення в динаміці за останніх 5 років з 36,1% до 29,7% частки здобувачів нового прийому за всіма ОП, які були прийняті на навчання за кошти юридичних і фізичних осіб;

– низькі результати діяльності більшості кафедр інституту, 60 % серед яких мають показники в рейтингу структурних підрозділів університету «нижче середнього рівня»;

– необхідність впровадження англійськомовних проектів, зокрема, за акредитованими ОП «Стоматологія» (магістр), ОП «Фізична культура і спорт» (бакалавр, магістр);

– доцільність ліцензування ОП магістерського рівня «Фізична терапія», враховуючи досвід, отриманий в рамках проекту Erasmus+ (KA2) «Innovative Rehabilitation Education - Introduction of new master degree programs in Ukraine» РЕНАВ;

– виникнення проблем з первинним працевлаштуванням випускників спеціальностей «Лікувальна справа», «Стоматологія», неможливість швидко задовольнити попит лікувально-профілактичних закладів області в підготовці бакалаврів з медсестринства;

– недостатню академічну мобільність здобувачів освіти;

– проблеми організації лікувально-діагностичної роботи за участі здобувачів освіти на клінічних базах, особливо в умовах карантину;

– зниження якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін за результатами опитування здобувачів вищої освіти;

– необхідність удосконалення методичного забезпечення навчальних дисциплін, що викладаються на кафедрах МІ;

– відсутність методичних рекомендацій щодо проходження практики здобувачами вищої освіти МІ;

- наявність фактів неформальних відносин в академічному середовищі;
- необхідність підвищення інформаційної прозорості та публічності інформації, що представлена як на сайті інституту, так і на сайтах кафедр;
- необхідність створення Асоціації випускників з метою забезпечення участі зовнішніх стейкхолдерів у процесі удосконалення системи забезпечення якості освітньої діяльності;
- недостатність матеріально-технічного забезпечення більшості кафедр МІ, в т.ч. в частині комп'ютерного забезпечення, наявності стабільної мережі Wi-Fi, оновлення наочного навчального обладнання, тощо;
- необхідність посилення роботи щодо працевлаштування випускників аспірантури на кафедрах МІ, що дозволить знизити рівень надмірного навантаження НПП навчальною та лікувальною роботою і створить умови для виділення посад наукових працівників;
- необхідність посилення роботи в напрямку залучення до викладання іноземних фахівців;
- не зважаючи на проходження державної атестації у частині провадження наукової діяльності за науковим напрямом «Біологія та охорона здоров'я», було забезпечено входження лише до кваліфікаційної групи В;
- переважну орієнтацію наукової діяльності у більшості підрозділів на забезпечення виконання дисертаційних робіт та відсутність стратегії наукового розвитку підрозділу;
- відсутність системної роботи у більшості підрозділів щодо подачі заявок на отримання фінансування за вітчизняними та міжнародними конкурсами (лише 6 підрозділів МІ мають державне або міжнародне фінансування та лише 10 подали заявки на конкурси у 2020 році);
- необхідність розвитку матеріальної бази для забезпечення виконання наукових досліджень, які відповідають сучасним трендам розвитку медико-біологічних наук;
- низьку ефективність використання міжнародних контактів при подачі наукових проєктів (лише поодинокі приклади довгострокової кооперації);
- відсутність фінансового забезпечення наукових досліджень здобувачів наукового ступеню доктора філософії та низький відсоток їх академічної мобільності;
- лише чотири кафедри МІ мають обсяг фінансування госпдоговірної та грантової тематик на суму більше 100 тис грн. (патологічної анатомії; онкології та радіології; внутрішньої медицини; громадського здоров'я);
- відсутність на більшості кафедр МІ системної госпдоговірної діяльності та стратегії впровадження та комерціалізації результатів наукової діяльності;
- 7 кафедр не мають статей у журналах, які входять до кuartилів Q1 та Q2, та відносно мала кількість статей, опублікованих з представниками іноземних університетів, які входять до ТОП-1000 рейтингу QS;
- середнє значення індексу Гірша на одного штатного наукового та науково-педагогічного працівника складає 1,7, що є лише четвертим показником серед інститутів і факультетів;

– приблизно половина науково-педагогічних працівників не має публікацій у виданнях, які індексуються у БД Scopus та WoS;

– необхідність системної роботи для забезпечення відповідності журналу «Східноукраїнського медичного журналу» критеріям щодо включення у БД Scopus та WoS.

З урахуванням вищезазначеного **вчена рада Сумського державного університету**

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Вжити ефективні заходи щодо подолання кадрового дефіциту на більшості кафедр МІ; у термін до 30 липня 2021 р. розробити нову редакцію «Перспективного плану роботи з кадрового забезпечення діяльності МІ» на період 2021–2026 рр., в якому передбачити заходи щодо працевлаштування випускників аспірантури на кафедрах МІ, планові обсяги підготовки докторів філософії з урахуванням прогнозованої потреби у НПП на кафедрах.

Відповідальні: директор МІ; заст. директора з наукової роботи.

2. З метою підвищення якості підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру та докторантуру:

– Розробити та затвердити систему конкурсного відбору та фінансування наукових досліджень здобувачів наукового ступеню доктора філософії за кошти субрахунків кафедр, МІ та накладних видатків НДЧ.

Відповідальні: проректор з наукової роботи; завідувач ВДА; голова НТСА СумДУ; заст. директора з наукової роботи.

Термін виконання: IV квартал 2021 р.

– Забезпечити підвищення рівня довгострокової наукової академічної мобільності (в тому числі дистанційної) не менше 50% здобувачів наукового ступеню доктора філософії упродовж всього періоду навчання.

Відповідальні: заст. директора з міжнародних відносин, наукові керівники докторів філософії.

Термін виконання: IV квартал 2022 р.

– Долучати іноземних вчених до подвійного керівництва здобувачами наукового ступеню доктора філософії та проводити системну роботу щодо відкриття подвійної аспірантури з університетами-партнерами з ЄС.

Відповідальні: заст. директора з наукової роботи; наукові керівники докторів філософії.

Термін виконання: постійно.

– Продовжити системну роботу із залучення до вступу в аспірантуру учасників конкурсу студентських наукових робіт та олімпіад, членів наукових товариств, гуртків, в тому числі іноземних громадян.

Відповідальні: керівник НТСА МІ; завідувачі кафедр та наукових підрозділів.

Термін виконання: постійно.

– Запровадити системну роботу щодо попереднього підбору (починаючи з 3-го року навчання аспірантів) складу разових спеціалізованих вчених рад для атестації здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії.

Відповідальні: завідувачі кафедр та наукових підрозділів.

3. Запровадити англomовні проекти за акредитованими ОП «Фізична культура і спорт» (бакалавр, магістр) з 2021 року, ОП «Стоматологія» (магістр) з 2022 року, з метою збільшення контингенту іноземних здобувачів вищої освіти.

Відповідальні: директор МІ, директор ДМО, завідувачі кафедр.

Термін виконання: червень-липень 2021 р. ОП «Фізична культура і спорт», липень 2022 р. ОП «Стоматологія».

4. Продовжити роботу щодо залучення роботодавців до удосконалення ОП, особливо в частині їх практичної спрямованості та відповідності ринку медичних послуг для покращення рівня первинного працевлаштування випускників.

Відповідальні: директор МІ, гаранті ОП, голова ради якості МІ.

Термін виконання: постійно.

5. Активізувати роботу щодо реалізації програм дистанційної міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти та викладачів в умовах карантину з оприлюдненням умов участі на офіційній сторінці МІ та сторінках в соціальних мережах, месенджерах Facebook, Telegram, Instagram.

Відповідальні: заст. директора з міжнародної діяльності, заст. директора з інформатизації, завідувачі кафедр.

Термін виконання: постійно.

6. Враховуючи підвищення вимог ДО «Центр тестування МОЗ України» до атестації здобувачів освіти, які навчаються на регульованих державою ОП галузі 22 Охорона здоров'я, удосконалити систему заходів для забезпечення якісної підготовки до ЄДКІ етап 1 (Крок 1 та іноземна мова професійного спілкування) та етап 2 Крок 2).

Відповідальні: заст. директора з навчальної роботи, заст. директора по роботі з іноземцями, завідувачі кафедр.

Термін виконання: червень 2021 р.

7. Затвердити головні напрями досліджень і розробок наукових шкіл і груп:
– «Прикладна морфологія» (керівники – проф. Сікора В.З., проф. Бумейстер В.І.):

i. Морфофункціональні зміни внутрішніх органів за умов впливу несприятливих екологічних чинників;

ii. Морфогенез органів та тканин в умовах патологічних станів;

iii. Перебігу репаративного остеогенезу в нормі та при розвитку патологічних станів.

– «Патологічна анатомія» (керівники – проф. Романюк А.М., доц. Москаленко Р.А.):

i. Дослідження особливостей онкогенезу;

- ii. Патоморфологічні та молекулярні зміни при захворюваннях та патологічних станах;
- iii. Вивчення умов розвитку патологічної біомінералізації;
- iv. Вивчення механізмів адгезії *H. Pylori*.

– «Молекулярно-генетичних досліджень» (керівники – проф. Атаман О.В., проф. Гарбузова В.Ю.)

- i. Визначення ролі генетичного поліморфізму у розвитку найпоширеніших серцево-судинних хвороб (атеросклерозу, артеріальної гіпертензії) та їх ускладнень (ішемічного інсульту, гострого коронарного синдрому).
- ii. Вивчення генетичних предикторів ендокринних хвороб, зокрема цукрового діабету, і злоякісних пухлин сечостатевої системи.
- iii. Дослідження молекулярно-генетичних механізмів кальцифікації кровоносних судин.
- iv. Прогнозування ймовірності виникнення мультифакторіальних хвороб залежно від генотипу людини з урахуванням одонуклеотидного поліморфізму ключових генів.

– «Вивчення проблем коморбідності у пацієнтів різного віку» (керівники – проф. Приступа Л.Н., проф. Орловський В.Ф., проф. Сміян О.І.):

- i. Хвороби внутрішніх органів: предиктори розвитку, оптимізація діагностики, лікування та профілактики;
- ii. Удосконалення діагностики, лікування та профілактики захворювань внутрішніх органів;
- iii. Особливості перебігу, діагностики та лікування хвороб у дітей.

– «Інфекційних хвороб» (керівник – проф. Чемич М.Д.):

- i. Клінічні, епідеміологічні, лабораторні та патогенетичні особливості ВІЛ-інфекції, залежно від стадії та опортуністичних захворювань, серед населення північно-східного регіону України;
- ii. Етіологічні, патогенетичні та клінічні аспекти бешихи, Лайм-бореліозу та інші інфекційні захворювань, що супроводжуються ураженням шкірних покривів;
- iii. Клінічні, епідеміологічні, лабораторні та патогенетичні особливості вірусних гепатитів, діагностика уражень печінки та удосконалення лікування;
- iv. COVID-19 - клініко-патогенетичні особливості, удосконалення діагностики і лікування.

– «Біополімер-апатитні нанометричні матеріали та покриття» (керівник – член-кор. НАНУ, проф. Суходуб Л.Ф.):

- i. Створення нових остеопластичних матеріалів;
- ii. Дослідження новітніх біополімер-апатитних матеріалів для ремоделювання кісткової тканини

- iii. Біопокриття, а саме розробка технологій біоміметичного отримання багатофункціональних біосумісних наноструктурованих покриттів на основі ортофосфатів кальцію (CaPO₄) та природніх біополімерів;
- «Біоматеріали медичного призначення» (керівник – Погорєлов М.В.)
- i. Створення біоматеріалів для регенеративної медицини;
 - ii. Клітинні та тканинні особливості інтеграції біоматеріалів;
 - iii. Доклінічні дослідження біоматеріалів;
 - iv. Біоматеріали зі специфічною відповіддю (антибактеріальні, протипухлинні, імуномодуючі);
 - v. Розробка тканинно-інженерних еквівалентів.

Відповідальні: керівники шкіл та груп

8. Створити при МІ дорадчий орган «Наукова наглядова рада» із залученням провідних вчених світу (переважно українського походження) для моніторингу стану наукової діяльності МІ та допомоги в розробці стратегії розвитку наукових шкіл та груп, діяльність яких відповідає сучасним трендам медико-біологічних досліджень і розробок.

Відповідальні: проректор з наукової роботи; директор МІ; заст. директора МІ з наукової роботи; заст. директора МІ з міжнародних відносин; начальник управління міжнародного співробітництва.

Термін виконання: III квартал 2021 р.

9. З метою забезпечення якості організації освітнього процесу та виконання наукових досліджень в структурних підрозділах МІ розробити та затвердити стратегію розвитку матеріальної бази МІ на період до 2026 року. При цьому врахувати можливість залучення коштів наукових проєктів, накладних НДЧ, субрахунку МІ та кафедр, а також спонсорської допомоги.

Відповідальні: Перший проректор; проректор з наукової роботи; директор МІ; заст. директора з наукової роботи; завідувачі кафедр та наукових підрозділів.

Термін виконання: до 30.09.2021.

10. З метою підвищення якості грантової діяльності:

– Активізувати роботу наукового семінару, літніх шкіл МІ для забезпечення інформаційної підтримки при плануванні, подачі грантових проєктів за вітчизняними та міжнародними програмами із залученням фахівців УМС.

Відповідальні: заст. директора з наукової роботи; начальник УМС; начальник НДЧ; заст. директора з міжнародних відносин.

Термін виконання: постійно.

– Проводити моніторинг якості поданих заявок, зокрема розглянути можливість внутрішньоуніверситетської підтримки проєктів, які пройшли «threshold» за міжнародними програмами та відповідають затвердженим перспективним науковим напрямкам.

Відповідальні: заст. директора з наукової роботи; заст. директора з міжнародних відносин; начальник УМС; начальник НДЧ.

Термін виконання: постійно.

– Враховувати показник участі в грантовій діяльності при підписанні контракту та, особливо, при прийнятті на посаду доцента та професора.

Відповідальні: Перший проректор; директор МІ; директор ДРП.

Термін виконання: постійно.

11. З метою підвищення якості висвітлення результатів наукової діяльності НПП та здобувачів освіти:

– Забезпечити участь НПП і аспірантів кафедр у регулярних інформаційних семінарах щодо методики підготовки публікацій, пошуку журналів, академічної доброчесності тощо, які проводяться бібліотекою СумДУ, ЦРКП та ЦНТЕІ.

Відповідальні: завідувачі кафедр МІ.

Термін виконання: постійно.

– Впроваджувати систему моніторингу дотримання академічної доброчесності при підготовці наукових публікацій, в тому числі через проведення освітніх заходів із залученням групи сприяння академічній доброчесності.

Відповідальні: заст. директора з наукової роботи; начальник ЦНТЕІ, керівник групи сприяння академічній доброчесності.

Термін виконання: постійно.

– Покращити якість рецензування рукописів, що подаються до «Східноукраїнського медичного журналу», та сприяти залученню іноземних авторів до публікації. Активізувати роботу щодо включення видання до БД Scopus та WoS.

Відповідальні: головний редактор журналу.

Термін виконання: постійно.

12. Забезпечити на системній основі аналіз результатів опитування, зауважень та пропозицій здобувачів вищої освіти щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін, а також контроль за виконанням рекомендацій ЦРКП щодо підвищення кваліфікації тих НПП, які продемонстрували «Низький» рівень якості викладання.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

Термін виконання: постійно.

13. Забезпечити наявність навчально-методичних комплексів усіх освітніх компонентів, що викладаються в Медичному інституті, відповідно до структурних елементів визначених Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

Термін виконання: до 01.09.2021 р.

14. Забезпечити у співпраці із роботодавцями та випускниками аналіз змісту практик, що передбачені освітніми програмами МІ, а також розроблення методичних рекомендацій щодо проходження усіх видів практик, з метою

удосконалення практико-орієнтованої підготовки та формування професійних компетентностей випускників відповідно до попиту на професійні навички для майбутнього працевлаштування.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранти освітніх програм .

Термін виконання: до 01.09.2021 р.

15. Продовжити роботу щодо вдосконалення існуючих та створення нових додаткових внутрішніх механізмів контролю, спрямованих на запобігання та виявлення випадків неформальних відносин в академічному середовищі.

Відповідальні: директор інституту, зав. кафедрами інституту.

Термін виконання: постійно.

16. Провести аналіз матеріалів, що представлені на сайті кафедр, забезпечити оприлюднення повної та актуальної інформації про науково-педагогічний персонал, освітні компоненти та здійснювати її своєчасне оновлення з метою реалізації ефективної інформаційної підтримки внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів в контексті організації освітнього процесу, що в цілому є запорукою формування суспільної довіри до виконання університетом своєї місії.

Відповідальні: голова ради якості інституту, зав. кафедрами інституту, гаранти освітніх програм.

Термін виконання: до 01.05.2021 р.

17. Організувати контроль за дотриманням розкладу навчальних занять з метою виявлення та попередження порушень затвердженого розкладу викладачами під час карантинних обмежень.

Відповідальні: зав. кафедрами інституту.

Термін виконання: постійно.

Схвалено вченою радою СумДУ
Протокол №12 від 08 квітня 2021р.

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Секретар

Анатолій РУБАН